

18.
PRIMER
ALEXA
CROSSA

James Patterson

Vesel božič, Alex Cross

Uspešnica, ki ruši vse pred sabo

*Nujen telefonski klic na božični večer Alexu Crossu
in domačim popolnoma pokvari praznovanje.*

Prolog

Urag na božični večer

Ena

Zadnja vhodna vrata v katoliško cerkev sv. Antona so pustili odprta. Natanko tako, kot so obljubili. Z Johnom Sampsonom sva se napotila skozi temačno zakristijo, prostor, v katerem se duhovniki pripravijo na mašo in kjer shranjujejo pesmarice in mašno vino ter oblačila.

»Pišuka, upam, da nama ne bo treba v cerkvi koga ustreliti,« je rekel Sampson z gledališkim šepetom. »Tvoja Nana mi že dolgo napoveduje, da se bom cvrl v peklenskem ognju.«

»Zlasti če boš prav nocoj pritisnil na sprožilec.«

»To ni prav nič smešno, Alex.«

»Kdo pa se smeje, John? Če bi ti na božični večer koga ustrelil, jaz pa ti tega ne bi preprečil, bi Nana tudi mene poslala skupaj s tabo v pekel.«

Stopala sva po kratkem ozkem hodniku, ki je vodil v temačno apsido z oltarjem. Obstala sva na hodniku in se razgledala po prostoru. Razen nekaj votivnih sveč, peščice medlih stropnih svetilk in sveče, ki je visela nad oltarno mizo, v cerkvi ni bilo drugih svetil.

V njej so bili samo trije ali štirje ljudje. Neka starka je prebirala jagode rožnega venca, v prvi klopi je dremal brezdomec,

starejši moški je mrmraje bral iz molilnika. Skrbno sem pogledal vsakega posebej.

Tedaj pa se je iz spovednice na bližnji strani opoteklo mlado dekle v krznenem plašču, ki vsekakor ni sodilo v cerkev sv. Antona. Ihtela je v dolg progast šal. Za njo je iz spovednice prišel duhovnik. Oče Harris ji je položil roko na ramo, jo odvedel v klop in pokleknil ob njej.

Prečastiti je bil zelo prijeten dečko in dober duhovnik, tiste vrste človek, ki mu narediš uslugo, če je le mogoče.

Ozrl sem se naokrog po vencih in umetnem zelenju, ki so krasili cerkev sv. Antona, v katero sem hodil od svojega desetega leta. Nisem se mogel spomniti cerkve, ki bi bila za božič tako skromno okrašena. Videti je bila prav moreča.

Počakal sem toliko časa, da so verniki sklonili glave, potem pa sem smuknil mimo sprednjega dela oltarja in pokleknil na vznožje stopnic, ki so vodile na prižnico, izrezljano iz hrastovine. Človek gora je ostal blizu zakristije in pokleknil med lončke z živo rdečimi božičnimi zvezdami, ki so obdajali stojalo za brevir in stole, na katerih so sedeli duhovnik in ministranti.

Čez hip je dekle pokimalo in odšlo. Oče Harris je še malo počakal, potem pa pogledal proti nama in se skozi stranska vrata odpravil iz cerkve.

Če odštejemo pretakanje vode po ogrevalnem sistemu, je v cerkvi sv. Antona vladala tišina. Čudno sem se počutil, ker sem klečal s hrbtom obrnjen proti razpeli visoko na zadnji steni. Pa saj je bilo nenavadno tudi vse drugo. Pred oltarjem nisem bil gotovo že vsaj petintrideset let, od tedaj, ko sem bil kot dvanajstletnik tukaj pri birmi.

Tistega dne je škof med birmanjem molil za nas: »Napolni jih s svojim duhom strahu, o, Gospod.« Ta molitev se mi je od nekdaj zdela čudna, kajti na Boga sem vedno gledal kot na vir poguma in pravilne življenjske usmeritve, nikakor pa ne jeze in strahu. Vendar nisem duhovnik, in kot Sampson rad pripomni: kaj pa jaz sploh vem?

Ostala sva, kjer sva bila, in čakala, saj sva vedela, da imava samo še uro časa. Ob šestih bodo prišli duhovniki in menihi iz samostana ob cerkvi, da bodo pripravili vse potrebno za polnočnico. Ob šestih bo te kratke zasede konec in lahko bom odšel domov, da bom zaslužene praznične dni preživel skupaj z družino.

V življenju so mi večkrat očitali, da sem cinik. Vendar je pri mojem delu pogosto težko imeti pozitiven ali idealističen odnos do vsega.

A ko so v cerkvi sv. Antona počasi minevale minute, sem zaznal vonj po kadilu in smrekovih vejah. Opazoval sem sveče, ki so migljale ob jaslicah, in se spomnil, kako sem včasih v božičnem času prihajal sem. Tukaj je bilo še vse tako kot takrat in obšel me je spokojen občutek, da se nič ne spreminja.

Začutil sem, da so se mi mišice sprostile, in v mislih sem se začel posvečati pomembnim rečem, kot sta ponižnost in hvaležnost, za kateri je Nana zatrjevala, da sta ključ do dolgega, zadovoljnega življenja. Ker je imela babica že krepko čez devetdeset let in je bila še vedno povsem pri močeh, sem pridno poslušal, kadar je trosila take modrosti.

Ko sem klečal tam za prižnico, se nisem zmenil za strašne stvari, ki sem jim bil priča v odhajajočem letu, in se zahvalil

svojemu Gospodu in rešitelju za vse blagoslove, ki sem jih bil deležen. Za ženo. Za babico. Za otroke. Za prijatelje. Za življenje.

In ko sem to naredil, sam pri sebi nisem bil več tako ciničen, saj sem se od sreče počutil čisto majhnega. Moje življenje je bilo lepo. Morda ne popolno, vendar lepo. In tega dandanes in pri tej starosti ne more več reči prav veliko ljudi, zlasti ne ob tem času leta.

Morda je imela Nana prav. Večkrat bi moral iti v cerkev ...

Temo je zmotil šepet. Izmed božičnih zvezd se je oglašil Sampson: »Ali se zato reče: 'Bodite v cvetju?'«

Samo odkimal sem. V cerkveni zasedi nič ne pomaga bolj, da hitreje mine čas, kot bedasta besedna igrice. Zaslišal sem žvenket in pogledal izza prižnice. Starki se je iz rok izmuznil rožni venec. Sklonila se je in ga pobrala s klopi pred sabo. Tedaj sem zagledal nekoga, ki je stopil iz spovednice, vendar z druge strani kot prej tisto dekle.

Bil je mlad fant, a velik. Počasi, kot bi bil globoko zatopljen v molitev, se je po prehodu napotil proti glavnim vhodnim vratom.

Nedvomno najin človek.

Pomignil sem Sampsonu, prestopila sva ograjo in se vsak po svoji strani cerkvene ladje odpravila naprej. Desnico sva tiščala v plaščni žep, v katerem sva imela vsak svojo pištolo.

Fant je iz cerkvene ladje stopil v preddverje in obstal pred kropilnikom z blagoslovljeno vodo. Vanj je pomočil levico in jo pustil v vodi. Levica v blagoslovljeni vodi je hud greh. *Vanjo sežeš samo z desnico.* In v kropilniku jo zadržiš samo kakšno sekundo.

Potem sem opazil tisto, kar sem napol pričakoval. Z levico še vedno v kropilniku je stresel desnico. Iz rokava plašča se je prikazala lomilka. Ker sem pričakoval, da se bo ozrl naokrog, preden se bo lotil pušic, v katerih sta župnija in frančiškanski samostan zbirala dobrodelne denarne prispevke za reveže, sem se ustavil in skril za zadnjim stebrom pred njim.

Tisti hip, ko sem zaslišal škrtanje kovine ob kovino, sem zgrabil pištolo, jo potegnil iz žepa in se pognal izza stebra, da bom pozdravil osebnost leta, ki se je vrnila, da bi oropala siromake. V cerkvi. Na božični večer.

Due

Oče Harris je v zakristiji pritisnil na stikalo in v cerkvi sv. Antona so se prižgale vse luči. Osebnost leta se je pognala proč in držala lomilko, kot bi bila palica, ki si jo podajaš pri sprinterski štafeti. Prerinila se je skozi vhodna vrata in stekla po stopnicah navzdol prav takrat, ko so začele naletavati prve snežinke.

S Sampsonom vsa bila tipu tik za petami in sva ga dohitela, še preden je lahko izginil za ovinkom. Jaz sem bil prvi pri njem in sem ga s pestjo treščil med lopatice. Trdo je pristal na trebuhu. Sampson se mu je naslonil na hrbet in ga vklenil. Vsega je bilo konec v manj kot minuti.

Prevalil sem ga, pogledal partnerja in rekel: »John, vošči vesel božič najinemu staremu prijatelju Latrellu Lewisu.«

»Pa je res Lewis! Porkadrek!« je rekel Sampson, a se je spomnil, da je še vedno v bližini cerkve, in zato dodal: »Oprosti.«

Z Latrellom Lewisom sva se v preteklosti že večkrat srečala. Prvič pred petimi leti, ko je bil petnajstletni kurir neke drugorazredne kolumbijske tolpe razpečevalcev mamil. Bednikovo poulično ime je bilo Lit-Lat in je bil dovolj predrzen, da se je lotil prekupčevanja na lastno pest, potem pa dovolj trapast, da se je že prvi teden samostojne kariere pustil ujeti meni in Sampsonu.

Ko sva ga naslednjič dobila v roke, je končal na čudovitem kraju sredi marylandskega podeželja – za osemnajst mesecev so ga spravili v zapor Jessup.

»Mislim sem, da si še za zapahi, Lit-Lat,« sem mu rekel.

»Morda bi bil že čas, da se naučiš šteti – ali pa si kupiš kalendar, Cross.«

Dvignila sva Lewisa s pločnika. Ves se je tresel, a ne samo zato, ker bi bil živčen, temveč od kokaina ali heroina ali od česa drugega, kar si je kupoval s cerkvenim denarjem. A mi je bilo kaj malo mar. Res sem psiholog, vendar nisem bil niti malo razpoložen, da bi postavil *pro bono* diagnozo in mu dal kak nasvet.

»Dajta no. Božični večer je. Pokažite bratu, da imata vsaj malo srca,« je rekel Lewis.

»Ja, bova,« sem odvrnil. »Pokazala bova prav toliko srca, kot si ga ti pokazal cerkvi in ubožcem, ki potrebujejo denar za hrano in streho nad glavo.«

Potem sva ga odvedla po pločniku proti neoznačenemu policijskemu vozilu. Začelo je pihati. Postajalo je vse bolj mrzlo. Čutiti je bilo, da se na božični večer pripravlja snežni vihar.

»Hej, stari. Pusti me,« je tarnal Latrell. »Kakšni prazniki pa bodo to. Ta denar potrebujem, da bom otroku kupil božično darilo. Siromak sem, stari.«

Pogledal sem v belo nebo. Potem sem se ozrl v tega bednega džankija in rekel: »Nobenega otroka nimaš. Če bi pustil mamila, ne bi bil revež. Vendar je božič in nočem, da si žalosten, Latrell.«

Zastrmel se je vame in na obrazu se mu je prikazalo upanje. »Res?«

»Res. Takole bomo naredili. Med vožnjo na policijsko po-

stajo bomo na ves glas prepevali božične pesmi in ti boš lahko izbral, s katero bomo začeli.«

»In v tvoje dobro je, da bo to *Sveta noč*,« je pristavil Sampson, ga potisnil na zadnji sedež in zaloputnil vrata.

Prvi del

Vesel božič, Alex Cross

1. poglavje

Pravijo, da prinaša srečo, če na božični večer sneži. Navadno ne verjamem takim ljudskim modrostim, a če se izkaže, da veljajo, no, potem sem se že lahko veselil enega najlepših božičev v življenju. Čez obe Karolini se je namreč proti severovzhodu podilo neurje, hkrati pa se je iz Ontaria približevala hladna fronta. Tako so bili izpolnjeni vsi pogoji za nastanek hudega snežnega viharja, ki naj bi zajel vso vzhodno ameriško obalo.

S Sampsonom sva pripeljala Lewisa na postajo in ga vpisala. Ker bo lahko stopil pred sodnika šele pojutrišnjem, je vse kazalo, da bo osebnost leta pričakala Božička v celici za pridržanje.

Ko sva opravila s papirji, je bila ura že skoraj osem.

»Vesel božič, Alex,« je zunaj voščil Sampson.

»Tudi tebi, John. Se boš morda jutri spotoma oglasil, da skupaj za praznike zvrneva kozarček?«

»Moram pogledati v rokovnik,« je rekel Sampson.

S taksijem sem se odpeljal domov. Med vožnjo skozi Washington sem si ogledoval bleščeče okrašene ulice. Sneg ni padal nič močneje, pač pa so snežinke postajale večje. Bile so debele in so imele premer četrtdolarskega kovanca, tako da je mesto

spominjalo na tiste snežne steklene krogle, ki jih kupujejo turisti na postaji Union in letališčih.

Ko sem prišel do domače hiše na Peti ulici, je bilo že skoraj pol devetih. Dišalo je po peki pite iz ameriških orehov. Bree in otroci so končevali krašenje smrečice v stenski niši nasproti okna na sprednjem delu hiše. In seveda je vse skupaj nadzorovala narednica vseh praznikov Nana in preverjala spisek nalog, ki jih je še treba opraviti.

»Ne obešaj skupaj dveh zelenih okraskov, Damon. Pokaži malo okusa, kadar krasiš smrečico,« ga je oštela z avtoriteto namestnice ravnatelja, kar je nekoč tudi bila.

Bree je pritrjevala obledelo barvno risbo treh modrih na eno od vej. Po pripovedovanju sem jo narisal, ko sem hodil v vrtec, in Nana jo je za božič vedno privlekla na dan.

»Glej no, kdo se je prikazal iz snežnega meteža,« je rekla Bree, stopila k meni in me vroče poljubila na usta. »Živijo, dragec.«

Nana je sklenila, da se ne bo zmenila zame. Rekla je samo: »Ali obstaja vsaj neznatna možnost, Alex, da boš preživel nekaj minut praznikov s svojo družino? Ali pa morda zahtevamo preveč?«

Moral bi imeti dovolj pameti, da ji ne bi nič odgovoril, temveč bi ji samo dal božični poljub, vendar me ne bo nikoli izučilo. Nihče na svetu me ni znal tako sprovcirati kot Nana.

»Hvala, ker mi vzbujaš krivdo! Spremenil sem se v božično darilo s pentljo,« sem rekel in po vrsti objel hčer Jannie, sina Damona, ki je prišel z zasebne gimnazije za zimske počitnice domov, in Avo, rejenko, ki jo je Nana nedavno pripeljala pod našo streho.

»Počasi prihajaš k pameti,« je ostro rekla Nana.

»Nana, ko me je zjutraj poklical oče Harris, mi je priznal, da si mu ti predlagala, naj mi telefonira in zaprosi, da pomagam ujeti tatu cerkvenih pušic,« sem rekel. »Kar sem tudi naredil.«

»Oče Harris je to rekel?« je vprašala Nana.

»Tako je. Rekel je, da mu je žal, ker me nadleguje na božični večer, vendar si mu zatrdila, naj ga to nič ne skrbi. Tvoj vnuk bo rešil primer kraje iz pušic, kot bi mignil.«

»Hm,« je rekla in sočutno zmajevala z glavo. »Ne znam si predstavljati, da lahko duhovnik reče kaj takega. In za povrh še prav oče Harris. Ampak, človek nikoli ne ve.« Segla je v škatlo in se obrnila k Avi. »Evo, srčica. Natakni tega porcelanastega Jezuščka na najnižjo vejo. Če bo zdrsnil z nje, ne bo padel prav daleč.«

»Torej praviš, da se mi je oče Harris na božični večer zlagal, Nana?«

Grdo me je pogledala. »Pravim samo, da je svet, v katerem človek za božični večer ne more biti s svojimi domačimi, vreden pomilovanja. Celo tako pomemben in mogočen detektiv, kot si ti, bi moral biti na večer pred Kristusovim rojstvom s svojimi najdražjimi.«

Ob teh Naninih besedah so se vsi veselo muzali, tako da mi je postalo neprijetno. Še sam sem komaj zadrževal smeh. In Nana tudi.

»Škoda, da ni tukaj tudi Alija,« je pripomnila Jannie in s tem mislila mojega šestletnega sina.

»Res je,« sem odvrnil. »Ampak tudi njegova mama slavi božič.«

Bree je rekla: »Takoj se vrnem,« in odšla iz sobe. Moral sem priznati, da je bila božična smrečica videti na ozadju okna, v katerem je snežilo, prav čudovita. Bree se je prikazala z veliko stekleno skledo šodoja, še ene tradicionalne domače božične jedi.

V šodoju so plavale velike kepe stepene prave smetane, tako da je bila jed zelo bogata in sladka in je vsaka skodelica nedvomno vsebovala nekaj tisoč kalorij. Postavila je skledo h krožniku krhkih kolačkov, ki so bili tudi izjemno kalorični. Ampak, kaj hočemo, bil je božični čas. Privoščil sem si dve rundi obojega. Damon je dobil na glasbeni spletni storitvi Pandora božično radijsko postajo, kar koli to že je, in dobri stari Nat King Cole je prepeval, da bodo vse moje težave kmalu izginile. Čeprav Nana ni nehala namigovati, da bom »moral na božični večer delati«, je kazalo, da nas čaka topla in prijetna noč.

Ko je Nata Cola zamenjala Mariah Carey z *Vse, kar hočem za božič, si ti*, so začele Jannie, Ava in Bree plesati. Damon mi je pripovedoval neverjetno resnično zgodbo, ki jo je bral v šoli, o tem, kako je Teddy Roosevelt s sinom potoval po Amazonki navzgor.

Tedaj je zazvonil moj prenosni telefon.

Niti izjemni Mariahin glas ni mogel preprečiti, da ne bi zvočenje posrkalo vsega veselja iz prostora.

Sklonil sem glavo, se izogibal pogledov, vstal in odšel na hodnik, da bi sprejel klic. Bil je namestnik šefa Allen Chivers. »Motim božični večer?«

»Ja,« sem rekel.

»Nerad to počnem, Alex. Vendar imamo vražje hudo zadevo. Nekaj, kar lahko najbrž samo ti razrešiš.«

Poslušal sem celo minuto, naslonil glavo na steno in se

zavedel, kako je nenadoma v hiši zavladata tišina. »Prav,« sem rekel. »Pridem.«

Prekinil sem zvezo in se vrnil. Nana je zavila z očmi. Otroci so pogledali proč in na obrazih so imeli izraz, ki je govoril: evo, že spet.

Bree je zmajala z glavo in rekla: »No, pa smo tu. Vesel božič, Alex Cross.«

2. poglavje

Ko sem se vozil skozi skoraj povsem prazne washingtonske ulice, se je sneg, ki je bil videti pred uro tako čudovit, zdaj zdel naravnost grd. Bilo mi je prav neprijetno, ker sem zapustil domačo hišo in družino, in nisem jim zameril, ker so bili razburjeni in jezni name. Prekleteo, saj sem bil tudi sam besen nase. In na svojo službo.

Naj gre vse k vragu, sem pomislil. Za božič bi morala delati ena sama oseba. Nosi bedasto rdečo opravo in pije veliko preveč kaloričnega šodoja, potresenega z muškatnim oreščkom in pokritega s pravo stopeno smetano. Naj gre vse k vragu, tudi Božiček.

Ko sem se po aveniji Pensilvanija pripeljal v Georgetown, je začelo snežiti kot za stavo. Avtobus pred mano je ustavil v dober centimeter globoki plundri. Pri zaviranju me je zaneslo in skoraj sem se zaletel v njegov zadnji del. Delavci preketih javnih služb so tičali doma pri svojih družinah. Naj snežni plugi kar počakajo, kajne?

Brisalci so ledeneli, ko sem na severozahodu skozi okno iskal pravi naslov na Trideseti ulici, v soseski, ki je bila kot le mogoče oddaljena od tiste, v kateri sem živel sam. To je bila deželna mleka

in medu, moči in denarja in bogataških domov, ki so to tudi dokazovali.

Številko 1314 je nosil čudovit apnenčast dvorec, razsvetljen kot božična smreka pred Belo hišo. Vendar sem hitro opazil, da večino razsvetljave prispevajo policijski avtomobili, bliskavice, žarometi in luči televizijskih kamer. Ustavil sem avto, odprl vrata, pogledal dol na plundro in zaklel.

Od doma sem odšel tako besen in s tako naglico, da se nisem spomnil in vzel s sabo snežk. Ko sem stopal proti policijskemu traku, me je zazebló v gležnje in v čevlje so mi vdrli voda in koščki ledu.

Stražniku, ki je pripravljál ulično pregrado, sem pokazal značko, se sklonil pod trak in se odpravil proti policijskima kombijema, ki sta stala na trati pred jurijevsko opečnato zgradbo na drugi strani ulice. Avtomobilska vrata na moji strani so se odprla. Iz avta je stopil moški srednjih let v zeleni smučarski parki in rdeči smučarski kapi ter se mi približal. Snel si je rokavice in mi ponudil mesnato rdečo dlan.

»Vi ste Alex Cross, kajne?«

Mislil sem, da poznam večino washingtonskih policistov, ta z množico peg in kodri rdečih las, ki so kukali izpod smučarske kape, pa mi je bil nov.

»Sem,« sem mu stresel roko.

»Detektiv Tom McGoey. Že polnih šest dni pri washingtonski policiji. Prej sem bil na Staten Islandu.«

»Vesele praznike, detektiv. Dobrodošli v Washingtonu. Namestnik Chivers me je na kratko seznanil z zadevo. Mi lahko poveste celotno zgodbo?«

»Res slabo božično darilo za vas. In zame.«

Zavzdihnil sem. »Ja, mi je že jasno. Naj slišim krvave podrobnosti.«

3. poglavje

Sedla sva v njegov avto, McGoey je do konca prižgal gretje in mi bolj na široko razložil, kar sem že vedel. Kmalu mi je postalo jasno, da je zadeva res vražje huda in da se lahko spremeni v popolno tragedijo.

Čudoviti dvorec je bil včasih last Henryja Fowlerja, vrhunskega odvetnika, ki pa se je znašel v hudih težavah. Zdaj je hiša pripadala njegovi nekdanji ženi Diani, ki je živela v njej z novim možem, dr. Barryjem Nicholsonom, in tremi otroki: enajstletnima dvojčkoma Jeremyem in Chloe ter šestletnim Treyem.

»Henry Fowler jih ima vse zajete v hiši,« je rekel McGoey. »Oborožen je do zob in zatrjuje, da je nocoj trdno odločen umreti.«

»Res lepo življenje,« sem pripomnil.

»In to še ni konec,« je pripomnil detektiv. »Tam notri je tudi Melissa Brandywine.« Pomignil je proti podobnemu dvorcu malo naprej po ulici. »Soseda, žena kongresnika Michaela Brandywina iz Kolorada.«

»Šef mi je povedal,« sem zagodrnjal, zaprl oči in se podrgnil po sencih. »Kje je? Brandywine?«

»Z otrokoma čaka v Vailu, da se jim na smučanju pridruži

žena. Že popoldne bi morala odleteti iz Washingtona, a je žal naredila napako in pred odhodom sosedom prinesla domače piškote.«

Prav smešno, v kaj te lahko v Washingtonu spravi navadna malomeščanska prijaznost.

»Ali je Fowler povedal, kaj ga je privedlo do tega dejanja?«

»Z nami se je pogovarjal enkrat samkrat in o tem ni zinil niti besedice,« je priznal McGoe. »Za stvar sploh ne bi vedeli, če ne bi gospa Brandywine odšla na stranišče in poslala možu esemes o tem, kaj se dogaja.«

»Torej je za zadevo prvi izvedel kongresnik?«

»Ja, in zares vsem dobro podkuril pod ritjo.«

Počasi sem se zbral in odrinil na stran razočaranje, ker sem se moral za božični večer odpovedati svoji družini, ter se začel posvečati nalogi, ki me čaka. »Povejte mi vse o Fowlerju. O ločitvi. Vse, kar moram vedeti.«

»Nocoj naš glavni stan ni ravno prepoln osebja, zato še vedno čakamo na večino rezultatov preverjanja. Vendar vemo, da se je Fowler ločil pred dvema letoma. Ločitev je zahtevala ona, si v nekaj mesecih ali morda že prej našla novega moža in začela na novo. Fowlerju očitno to ni uspelo.«

»Se vam kaj sanja, kakšno orožje ima Fowler?«

»O ja,« je rekel McGoe in segel po beležnici. »O tem nam je natančno poročal.«

Zatr dil je, da ima dva glocka 19, standardno oborožitev mestne policije, kar pomeni, da ga nosim tudi sam. Dobra stran glocka 19 je, da ima šestnajst nabojev. To je hkrati tudi njegova

slaba plat. Fowler je rekel, da ima še dve potezni puški, dve vojaški puški AR-15 in več škatel nabojev.

Po dva kosa vsakega orožja. Zakaj?

Lepo sem si vse zapisal, pripisal *dolg dobavni rok* in dorisal puščico, ki je kazala na seznam orožja.

»To je vse?« sem vprašal.

»Zaenkrat vemo samo za to. No, pa še za sendviče s kikirikijevim maslom in sadnim želejem.«

Namrščil sem se in pripomnil: »Nisem vedel, da so ti sendviči smrtno nevarno orožje.«

»Samo za takšne, kot je Fowlerjev najmlajši,« je pojasnil McGoey. »Ki so alergični na kikirikije. En sam grizljaj in preostalo mu bo samo deset minut življenja.«

4. poglavje

Po mojem mnenju je najhujša oblika zadrževanja talcev, s katero se lahko sreča policist, tista, pri kateri član družine drži v šahu druge družinske člane in ne pojasni, kaj hoče, in se tudi noče pogovarjati. Do tega spoznanja sem se prikopal že davno, natančneje pri štirinajstih letih. Kokainski odvisnik Willie Gonzalez je vzel za talce svoje domače v hiši, nedaleč proč od tam, kjer sva stanovala z Nano. Spominjam se enega od policistov, ki so se pogajali z Gonzalezom, preden je ta ustrelil nosečo ženo, hčerkici in nazadnje še sebe. Ubogi policist je sedel v avtu, jokal in pil jackinga danielsa iz pollitrške steklenice.

Od takrat sem bil v svoji karieri na žalost sam udeležen pri približno desetih takih dogodkih, nekajkrat kot vodilni pogajalec, še večkrat kot psihološki svetovalec. Pri širokem spektru policijskega dela si moral včasih hladnokrvno ustreliti terorista. Ali narediti vse, da si rešil ugrabljenca. Moral si celo prelisičiti serijskega morilca. Vsaka od teh dramatičnih situacij te je lahko psihološko povsem iztirila.

A kadar imaš opravka z nekom, ki drži člane svoje družine za talce, je tako, kot bi hotel ustaviti Mackov tovornjak, do vrha poln popolnih blaznežev. Navadno oseba s puško – pogosteje

kot ne obsesiven moški, odvisnik od prepovedanih drog kot Willie Gonzalez – zabrede že tako daleč, da mu je eno figo mar za talce ali lastno prihodnost. Vso krivdo zvrča nanje. Krivi tudi sebe. Večkrat ne razume dejstev in ne vidi, v kakšnem položaju se je znašel. Položaj je popolnoma brezizhoden.

No, mi, pogajalci smo navadno pametni in dobro izurjeni, vendar redko izpeljemo junaštva, kakršna vidite po televiziji. Ste že kdaj videli ugrabitelja, ki prisluhne pogajalcu, potem odvrže orožje in se preda z dvignjenimi rokami? Seveda, to se zgodi približno tolikokrat, kolikorkrat ste videli Redskine zmagati na Super Bowlu. Dvakrat ali trikrat. Možnosti obstajajo, vendar je verjetnost zelo majhna.

Stopila sva iz avta in se napotila proti kombijema, kjer so se po McGoeyjevih besedah drugi policisti trudili, da bi spet vzpostavili stik s Fowlerjem. Zapadlo je že dva centimetra snega in vihar je postajal še hujši. Spet me je začelo zebsti v noge.

»Mislite, da imajo morda par rezervnih škornjev?«

Detektiv je s pogledom ošinil moje čevlje in rekel: »Tukaj sem šele šest dni.«

»Razumem,« sem rekel in pomislil, da zares ne maram snega in mraza. »Kdo stanuje tukaj?«

»Nigerijski veleposlanik. Ne vem, kako se izgovori njegovo ime.«

»Na lepem kraju živi.«

»Ja, pol njegove države na smrt strada, ta tip pa uživa v hiši s šestimi spalnicami. Stavim, da je tudi sam šel kam čez praznike.«

»Najbrž domov v Lagos. Bil sem tam. Prava peklenska luknja. A glede na vse tole bi bil nocoj morda raje še sam tam.«

5. poglavje

Poročnik Adam Nu, moj dober prijatelj in nocoj poveljnik enote specialcev, je bil človek, ki vedno misli naprej. Nosil je suhe rezervne črne vojaške škornje in volnene nogavice, pa ne samo to, takoj potem, ko je slišal vremensko napoved, je ukazal svojim možem, naj zadaj za obema policijskima kombijema postavijo ponjave in ju zaščitijo pred vetrom. Že prej so po tleh čez sneg položili preproge, potegnili kable in postavili luči. Prinesli so velik plinski grelnik, ki je pihal vroč zrak, medtem ko so člani Nu-jeve enote urejali svojo opremo.

»Vidim, da se znaš dobro pripraviti na snežno ujmo, Adam,« sem rekel, ko sem sedel na klopi v zasilnem zavetju in si preobul nogavice.

»Odraščal sem v Duluthu in oče je oboževal ribolov na zaledenelih jezerih,« je skomignil Nu.

»Si že razporedil može?« sem vprašal.

Nu je potrdil, da je nekaj njegovih mož zasedlo položaje okrog hiše Nicholsonovih. Zaradi snega ni bilo mogoče postaviti ostrostrelcev na strehe okoliških zgradb, kar bi bilo idealno. Vendar so njegovi fantje poskušali najti odsotne lastnike teh domov in od njih dobiti dovoljenje, da vstopijo in skozi okna z

daljnogledi in termičnimi iskalnimi sistemi nadzorujejo zgradbo.

Prav tako je poslal z oklepi dobro zavarovane specialce, da so nenehno krožili po robu posestva. Bili so oboroženi s sig sauerji P226, zelo zmogljivimi puškami z laserskimi merki.

»Ali ne bi bilo bolje, če bi imeli ostrostrelske puške?« je vprašal McGoey.

»Ostrostrelcev imam dovolj,« je rekel Nu. »In raziskava FBI-ja je pokazala, da postane storilec manj previden, če vidi ljudi, ki se premikajo. Včasih ga to tako zmede, da se pokaže iz skrivališča.«

»Tloris hiše?« sem hotel vedeti.

»Notri ima Ramiro načrt,« je rekel Nu in stopili smo v kombi na levi.

Detektiv Diego Ramiro, tudi moj prijatelj in pogajalec z ugrabitelji, bolj izkušen od mene, je bil eden od treh moških, ki so nenehno klicali stacionarni telefon v Nicholsonovi hiši in mobilnike doktorja, njegove žene in žene kongresnika Brandywina.

Kolikor smo vedeli, je Fowler zaplenil vse telefone. Kolikor smo vedeli, je Fowler užival ob njihovem neprestanem zvonjenju. To je samo dokazovalo, kako nepredvidljive in spremenljive so lahko okoliščine, kadar ima ugrabitelj za talce člane lastne družine.

Ramiro, čokat možak pri petdesetih, je izklopil svoj mobilnik, me ves iz sebe pogledal in rekel: »Alex, če ta pasji sin ne bo dvignil slušalke in se začel pogovarjati z nami, ne bomo mogli narediti prav ničesar, prekleto.«

Z Ramirom sem delal že prej. Ni bil eden tistih, ki bi jih bilo

mogoče zlahka vreči iz tira. Vendar tudi on, tako kot jaz, tako kot vsi tam, za božični večer ni bil doma. Bili smo ujeti v snežnem viharju in smo čakali, da se nam bo tisti norec nazadnje le oglasil.

»Koliko časa že kličemo Fowlerja?« sem vprašal.

Diego je polistal po pisalnem bloku na podložni mapi. »Že skoraj celo uro.«

McGoey je dodal: »Od takrat, ko je tako gostobesedno razlagal, koga ima vse za talca in kakšno orožje in strelivo ima.«

»Še naprej ga poskušajte dobiti,« sem rekel. »Puščajte mu sporočila. Nenehno.«

Ramiro je pokimal in to naročil drugima možema. Sedel sem tam nekaj trenutkov in jih poslušal ter si srčno želel, da bi o Fowlerju vedel kaj več. Kaj ga je iz bogatega odvetnika spremenilo v obupanega ugrabitelja?

Ravno ko sem si zastavil to vprašanje, je Ramiro s prstom namignil meni in McGoeyju ter pritisnil na neki gumb svojega mobilnika, ki je bil brezžično povezan s kombijevimi zvočniki. Zaslišali so se pridušeni glasovi, hrup in potem jok. Zadrževali smo dih in strmeli v zvočnike, kot bi bili videozasloni.

»Gospod Fowler?« je začel Ramiro. »Hvala, ker ste ...«

Na drugi strani so se zaslišali streli.

Božična grozljivka se je začela ali pa se je morda – ravno končala.

6. poglavje

Damon se je na vegastem kuhinjskem stolu povzpел na prste. Zalival ga je znoj, ko je poskušal na vrh božične smrečice pritrditi krhkega prastarega angela.

»Pusti, bom vzela lestev in ga sama pritrdila,« se je oglasila Nana.

»Ne potrebujem lestve in gotovo ne bom dovolil devetdesetletni prababici, da bi plezala po njej,« ji je odvrnil Damon.

»Samo len si,« ni odnehala Nana. »Takega te je vzgojil oče ali pa te tako učijo na tisti čudaški zasebni gimnaziji, ki jo obiskuješ?«

Damon ni vedel, ali naj se ob tem njenem zbadanju razjezi ali plane v smeh. Nazadnje mu je s starim belim čipkastim trakcem, ki je po Naninih besedah pripadal njeni babici, le uspelo pritrditi angela.

»Pa smo,« je rekel, skočil s stola in pogledal starko. »Malo aplavza?«

»Le za kaj?« je vprašala njegova prababica.

»Ker sem spravil angela na vrh?«

»Oh, to,« je rekla. »Če bi mi prinesel lestev, bi to naredila sama veliko hitreje.«

»In si zlomila kolk?« je vprašala Bree, ko je začela pospravljati okraske in lučke, ki so ostali za drugo leto. »Hvala, Damon. Angel je videti tam zgoraj prav čudovit.«

Nana je zavzdihnila: »Ne razumem, zakaj vedno nazadnje okrasimo vrh smrečice. Tega bi se morali lotiti najprej, tako da bi nas angel lahko ves čas opazoval med delom. Ni tako?«

Damon ni odgovoril. Nihče ni odgovoril. Po Alexovem odhodu ni bilo nikomur prav veliko do pogovora. Govorila je samo Nana.

In takoj nadaljevala. »Jannie, kaj misliš?«

»Z vsem dolžnim spoštovanjem, Nana,« je rekla Jannie. »Mislim, da si prepričana, kako bomo vsi pozabili na to, da je oči zunaj, kjer se ukvarja z nekim primerom, in se mu lahko za božič kaj zgodi.«

Nana je stopila k Jannie in jo močno stisnila k sebi. »Ti si tako pametna punca, Jannie. V naši družini se pamet deduje po ženski strani.«

Damon je zavil z očmi. Bree je se nalahno nasmehnila in Nana se je zelo potrudila, da se je spet obvladala in postala racionalna kot prej. Rekla je: »Ta Alex. Sama sem kriva. Priznam: tega fanta nisem prav vzgajala. Če bi ga, ne bi bil nikoli tako trpast, da bi se na božični večer lotil nevarnega primera.«

Spet ni dočkala nobenega odgovora.

Potem je Bree odmaknila pogled s pospravljanja okrasikov in rekla: »Poslušajte. Zdaj je že jasno, da Alexa še nekaj časa ne bo nazaj. Morda precej časa. Torej to izkoristimo. Vesel božič vsem.«

Ava je dodala: »In vsem lep večer.«

Nana se je poskusila nasmehniti, a so ji oči napolnile solze.
»Ja,« je izdabila. »Lep večer. Prosim, ljubi Bog, naj bo lep večer.«

Damon se je omehčal, stopil k prababici, jo objel in rekel: »Saj bo lep večer, Nana. Obljubim, da bo.«

7. poglavje

Poki šestih hitrih zaporednih strellov so mi še vedno odzvanjali v glavi.

Šest talcev, sem pomislil. Ali je že vsega konec? So ostala samo še trupla?

In potem sem zaslišal histeričen otroški jok. »Oči, ne!«

In prestrašene glasove odraslih: »Zakaj, Henry? Uničuješ ...«

Vse je hitro preglasil jezni in zoprni glas, ki je zadonel iz zvočnikov v kombiju: »Zlahka bi odstranil vse te bedne človeške izrodke, vse te bedne posrance. Vendar jih nisem. Veste, zakaj ne? Ker se darila ne odvijajo na božični večer. Na to je treba počakati do praznika svetega potrošništva. Mar ni tako? A ne tokrat, dragi moji! Pravkar sem jih vsa odprl!«

Fowler se je zakrohotal kot kakšen srečen blaznež.

»Prosim, oči!« je zahlipal deklški glas. Chloe Fowler?

»Prosim kaj?« je revsnil Fowler. »Prosim, ne ustrelj Barbike, oči? Če ustrelj Barbiko, koga bo imel potem Ken rad, oči?«

Zaslišal se je drug moški glas. Dr. Nicholson. »Plašiš jo, Fowler. Saj je vendar tvoja hči.«

»Ne!« je porogljivo puhnil Fowler. »Ali je to prav, Barry? Ti

vse veš, kaj ne, Barry? *Gospod oftalmolog – kurčev zaslužkar leta.*«

Zaslišal se je strel iz pištole. Zažvenketalo je steklo in spet se je oglasil jok.

Fowler je vpil. »Vidiš? Vidiš, gospod oftalmolog? Zaveži že, gospod oftalmolog. Ali pa boš videti tak kot vsa darila pod božično smreko.« Začel je prepevati: »O smrečica! O smrečica!«

»Gospod Fowler!« je Ramiro zavpil v telefon.

»Ponosna in zelena!« je še naprej pel Fowler, potem pa utihnil. Zaslišali smo stopinje. Nekdo je prijel slušalko.

Fowler je zašepetal: »Kaj sta uničila stari čarovnik Henry in njegova čarobna palica, gospe in gospodje porotnice in porotniki? Kdo ve? Kdo ve?«

Pomolčal je. McGoey, Nu in Ramiro so me zmedeno pogledali. Še preden sem sploh poskusil razložiti Fowlerjeve blodnje, je nadaljeval: »Auuu, pa poglejmo. Krasen nov iPad. Zadet naravnost v jabolko ... in tukaj imamo tisto, kar je bila včasih Connectova igralna konzola X-Box. Gospe in gospodje, porotnice in porotniki, tožnik bi se mi moral zahvaliti, ne pa me tožiti. Zdaj bosta imela moja idiotska sinova več časa za domače naloge in nobenega časa za tako sranje. In Tiffanyjev kič moje bivše žene? Hočete reči, ste že kdaj videli tako precenjeno sranje? Tiffany in Nordstrom bi morali prepovedati z zakonom. Pogledajte raje ta čudoviti Barryjev pullover. Kašmir ne ustavi krogle, ni res, gospe in gospodje?«

Fowler je utihnil. Slišali smo samo njegovo hripavo dihanje in vprašal sem se, ali ni morda zadrogiran, pijan ali oboje.

»Pozdravljeni, gospod Fowler,« je rekel Ramiro mirno,

previdno, skoraj nežno – tako kot te FBI uči na tečajih za pogajanja z ugrabitelji talcev.

»Kdo, za vraga, si pa ti?« se je ostro odzval Fowler.

»Ime mi je Ramiro. Vesel sem, da je z ljudmi, ki jih imate tam notri, vse v redu. To je dobra novica.«

Fowler je izbruhnil. »Kaj si ti, še ena policijska cmerava rit? Ti ljudje niso v redu, policist Cmerava rit. Ko bo vzšlo sonce in bodo Cindy Lou Kdo in vsi njeni v Kdolskem odpeli svojo pesem, bom vsem raztreščil glave enkrat za vselej.«

Otroci so spet planili v jok.

Ramiro me je pogledal. Pomirljivo sem pomahal z rokami. Ostani miren. Mirno nadaljuj.

»Razumem, kaj pravite, gospod Fowler,« je rekel Ramiro. »Kaj, če bi se pogovorila in ugotovila, kaj se dogaja?«

Dobro, sem pomislil. Umirjeno ga pritegni k sodelovanju. Najdi skupno točko.

»Si ti morda nekakšen pogajalec?« je vprašal Fowler.

Ramiro je okleval. To ni bilo dobro. Rekel je: »Samo človek sem, ki bi rad slišal, kaj imate povedati, gospod Fowler.«

»Povej to poroti, Cmerava rit!« je zavpil Fowler. »Nikoli več se ne bom pogovarjal s tabo, nikoli več. *Nikoli*.«

Klik.

8. poglavje

Zunaj je začel veter pihati močnejše in raznašati sneg na vse strani. Trata pred hišo Nicholsonovih je izginila pod skoraj deset-centimetrsko odejo zapadlega snega.

»Kako se bomo lotili tega tipa, Alex?« je vprašal Ramiro. »Zdi se psihotičen.«

»Ali pa ga žene še kaj močnejšega kot samo patološki bes,« sem rekel.

Adam Nu se je po telefonu pogovarjal s kongresnikom Brandywinom in ga poskušal prepričati, da je, kolikor ve, njegova žena med talci in da je živa. Pregledoval sem zapiske, ki sem jih pripravil potem, ko je Fowler prekinil zvezo, in poskušal iz njegovih blodenj izluščiti vzorec.

Z nami je govoril, kot da smo nekakšna porota, on pa brani svoj primer pred sodiščem. Priznal je, da je streljal na božična darila. Moža svoje bivše žene je imenoval »gospod oftalmolog, kurčev zaslužkar leta«. Nedvomno je Barryja Nicholsona sovražil. Nedvomno mu je zelo zavidal njegov denar. Božič je bil zanj »praznik svetega potrošništva«. Zabavljal je čez Tiffany. Nami goval je celo na Grincha in Kdolsko.

Ali je morda v svoji zmedenosti videl sebe v takšni vlogi? Ali

se je imel za Grincha? S prsti sem pobobnal po beležnici in se nečesa domislil. Prej nisem slišal obeh žensk. Morda eno, tik preden je začel Fowler streljati. Odtlej pa nobenega ženskega glasu več. Ali sta mrtvi?

Ne. Gotovo bi povedal, da ju je ustrelil. Torej sta bili tam, a ni sta govorili. Zakaj ne? Da ne bi zmotili ...

»Alex,« me je v razmišljanju zmotil McGoey.

Dvignil sem pogled. Detektiv mi je izročil tablični računalnik in rekel: »Fantje iz centra so pravkar poslali dosje o Henryju Fowlerju.«

Nu se je nehal po telefonu pogovarjati s kongresnikom. Vsi trije smo vsak na svoji tablici pregledovali policijska poročila, psihološke ocene in časopisne izrezke, ki so nastali na njegovi poti do ugrabitve talcev. Preskočil sem podatke o njegovih prestopkih, saj sem hotel izvedeti, kakšen je bil, preden se je vse to začelo.

Po svoje je bilo to podobno sprehodu z duhom božiča iz minulosti.*

* Charles Dickens: Božična pesem v prozi, prev. Branko Gradišnik

9. poglavje

Fowlerjeva mladostna leta so veliko obetala. Rodil se je v družini iz srednjega razreda, starša sta bila profesorja, obiskoval je gimnazijo New Trier, menda dobro javno šolo v predmestju Chica-ga, potem se je vpisal na univerzo Georgetown in na njej končal študij prava. Policistom je uspelo dobiti celo Fowlerjevo fotografijo iz kolidževega almanaha. Diplomiral je kot tretji v letniku in gotovo mu ni moglo škoditi, da je bil tako podoben branilcu Patriotov Tomu Bradyju, da bi lahko bil njegov brat.

Po diplomi je pristal pri Foleyju Haigu, eni najuglednejših odvetniških firm višjih slojev v prestolnici. Kmalu je zaslovel kot izvrsten strokovnjak za odškodninske tožbe z izjemno kombinacijo vztrajnosti, klasične govorniške spretnosti in ubijalsko odločnostjo, da za zmago naredi vse, kar je mogoče.

V Postu in Timesu je bilo precej člankov, v katerih so ga kovali v zvezde. Ko sem jih bral, sem se spomnil, da sem že slišal zanj. Pred sedmimi leti je devetsto žensk vložilo skupinsko tožbo proti vseameriški verigi prodajaln zaradi nekonkurenčnih plač in nadlegovanja na delovnem mestu.

Z Bree sva se pogovarjala o tem primeru na enem od prvih najinih zmenkov. Ne prav romantično, vem, vendar je moja

bodoča žena skoraj obsedeno spremljala zadevo, ker je delala v tisti družbi, preden je odšla na policijsko akademijo. Verjela je, da so z ženskami grdo delali, ker je to doživljala tudi sama.

Fowler je v tožbi zastopal trgovsko verigo. In zmagal. Vendar so vsi novinarji opazili, da zakoni o delovnih razmerah niso Fowlerjeva najmočnejša plat; specializiral se je za tožbe zaradi nezakonitega ravnanja farmacevtskih podjetij.

Pred sodnim procesom proti trgovski verigi je zastopal neko kalifornijsko biotehnično družbo. Tožili so jo sorodniki ljudi, ki so sodelovali pri preizkušanju novega zdravila za Parkinsonovo bolezen, vendar so kmalu po zdravljenju umrli. Fowler je prepričljivo dokazoval, da so bili vsi bolniki že pred zdravljenjem smrtno bolni in da so pač samo upali na čudežno ozdravljenje, njegova stranka pa za to ne more biti odgovorna, saj ne zna delati čudežev.

Po procesu zoper trgovsko verigo se je vrnil k tovrstnim zadevam. Družba Big Pharma ga je najela, da brani njeno članico, ki so jo obtožili, da njeno novo zdravilo proti hepatitisu A pri desetih odstotkih uporabnikov povzroča poškodbe možganov.

Fowler je spet zmagal. Zdravilo je ostalo na tržišču.

»Moral si je prislužiti pravo bogastvo,« sem pripomnil.

McGoey je prikimal. »Tisto leto je plačal milijon dolarjev davka. Kar izračunajte si.«

»V tistem času je bil premožen,« se je strinjal Nu, ki je gledal na lastni zaslon. »Potem pa se je pred štirimi leti nekaj zgodilo. In vse je začelo iti navzdol.«

10. poglavje

»Kje pa to vidiš?« sem vprašal Nuja. »V listinah o ločitvi?«

»Te nam niso dostopne,« je rekel poročnik posebnih enot. »Ampak, ali nisi pogledal policijskih poročil, Alex? Temu tipu ni začelo počasi drseti s ceste. Na glavo se je pognal s pečine.«

Pobrskal sem po dokumentih nazaj, našel poročila, jih odprl in hitro ugotovil, o čem je Nu govoril. Novembra tistega leta, enajst mesecev prej, preden je žena vložila zahtevo za ločitev, so Fowlerja dobili, ko je vozil pijan. To je bilo prvič, da je prišel navzkriž z zakonom. V naslednjih šestih mesecih je bilo to nekaj običajnega.

Še dvakrat so ga zasačili pijanega za volanom in izgubil je vozniško dovoljenje. Opazili so ga, ko je v Anacostii kupoval mamila, ga ustavili in aretirali zaradi posedovanja metamfetamina in črnega kokaina. Mesec dni pozneje so ga prijeli, ker je pretepel neko prostitutko in jo obtožil, da je kriva za to, kar je postal.

Vsaj sedemkrat so sosedje poklicali policijo, ker je pri Fowlerjevih prišlo do izbruhov nasilja. Devet mesecev po svoji popolni spremembi je Fowler izgubil službo, saj so ga partnerji vrgli iz odvetniške firme. Čez dva meseca je žena zamenjala vse

Popolni zapleti za popolne bralske užitke.

James Patterson ima po podatkih iz Guinnessove knjige rekordov na lestvicah uspešnic največ knjig na svetu. Odkar je za svoj prvi roman leta 1977 prejel nagrado *Edgar*, je bilo prodanih že več kot 240 milijonov izvodov njegovih knjig. Njegove kriminalke z Alexom Crossom so med najbolj prodajanimi že šestindvajset let.

Božični večer ...

Nekdo blizu Crossovega doma vzame člane nedolžne družine za talce.

... je lahko tudi smrtonosen večer ...

Cross je priča družinskemu prepiru z možnim tragičnim zapletom: oče grozi, da bo ubil lastne otroke in nekdano ženo. Že v naslednjem trenutku pride do novega zapleta, ki je eden tistih, o katerih smo že brali tudi v resničnem življenju ali jih gledali na televiziji in ki je bistveno bolj grozljiv kot poboj lastne družine. Zaplet s terorističnim ozadjem je lahko usoden celo zanj.

... predvsem pa praznik, ki ga tako Cross kot bralci ne bodo nikoli pozabili.

Roman je upravičeno ena najbolj šokantnih avtorjevih knjig iz serije doslej.

Mladinska knjiga
ZALOŽBA

